

THE INNOVATIVE FINTECH BUSINESS MODEL: THE EUROPEAN EXPERIENCE AND THE PERSPECTIVE OF IMPLEMENTATION IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Maia PISANIUC, PhD, Associate Professor,
National Institute for Economic Research,
Academy of Economic Studies of Moldova

E-mail: maia.pisaniuc@ase.md

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8084-7484>

DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cecg.I.2024.18.13>

Abstract. *New ways of doing business, based on the use of new technologies, have been appearing at a rather accelerated pace in recent times. What the new business models are and how they actually work is the subject of the article. The concept of Fintech is the subject of both academic and practical studies. It is extremely complex aspects have generated a series of inter- and transdisciplinary researches, found in a vast bibliography, elaborated by foreign authors, researchers or specialists, less on the local market. The aim of this research is to analyze the practice, the results recorded in European countries in order to apply the Fintech business model. To study the facilities offered by this business model and to outline the necessary tasks to be undertaken in order to extend this business model in the Republic of Moldova.*

Key words: *innovative business models, Fintech, innovative businesses, start-ups*

JEL: E32, M00, M13, M21, O00

UDC: 336:004(478)

Introducere. Inovarea în afaceri poate genera noi valori și bogății pentru părțile interesate în vederea accelerării creșterii economice la nivel național (Lorente et al., 1999; Miller, 1995). Conceptul explorează inovarea și modul în care aceasta poate crea și spori valoarea organizațiilor, companiilor sau întreprinderilor. “Unii definesc Inovarea în afaceri ca crearea de noi valori semnificative pentru clienți și pentru întreprindere prin schimbarea creativă a unuia sau mai multor aspecte ale sistemului de afaceri”, (Sawhney et al., 2006). Cu alte cuvinte, aceasta definește crearea și punerea în aplicare a ceva nou care creează o valoare complexă pentru întreprinderi. Aceasta include noi produse, servicii sau procese, cum ar fi soluțiile integrate ale lanțului de aprovizionare (Sawhney et al., 2006).

Un model de afaceri inovațional este o strategie unică pe care o companie o folosește pentru a eficientiza operațiunile din interiorul și exteriorul acesteia. Unele modele se concentrează pe atragerea la preferințele distincte ale unui public țintă, în timp ce altele merg pe calea reducerii costurilor operaționale. De asemenea, modelele de afaceri pot combina aceste strategii pentru a optimiza satisfacția generală a clienților, dar în același timp și al veniturilor. Unul dintre noile modele de afaceri introduse și utilizate pe scară largă este Fintech-ul. Fintech-ul reprezintă un domeniu în care se regăsesc atât startup-uri mici, companii inovatoare din punct de

vedere tehnologic cu modele de afaceri flexibile, cât și companii tehnologice uriașe, deja active la nivel global, care joacă un rol important pe piață. Aceste companii au un avantaj competitiv, deoarece pot valorifica rețelele de clienți existente și cantități uriașe de date sensibile pentru a furniza servicii financiare. În plus, bilanțurile lor uriașe le conferă puterea financiară de a gestiona economic riscul de credit pe scară largă. Noile tehnologii joacă un rol important în reînnoirea sectorului bancar. Cele mai notabile diferențe între banca tradițională și modelul Fintech sunt atitudinea față de inovare și structura organizațională. Cota de piață a companiilor de tehnologie financiară este în creștere, din cauza numărului de smartphone-uri din lume comparativ cu sediile instituțiilor bancare existente. Din cauza consumerismului și a dorinței oamenilor de a avea cât mai multe active și a impreviziunilor cu care se confruntă, numărul creditelor nebankare și bancare crește de la an la an. Startup-urile financiare lucrează cu noi tehnologii, iar termeni precum cloud sau inteligență artificială sunt înrădăcinați într-un model de afaceri menit să ofere clientului o experiență rapidă, relevantă și unică, care poate fi personalizată. Fintech, simplifică procesele financiare complexe, făcându-le mai accesibile persoanelor obișnuite, nefamiliarizate cu conceptele bancare complexe.

Literatura revizuită. Interesul pentru termenul „Fintech” și răspândirea acestuia au crescut semnificativ după criza financiară, atât în mediul academic, cât și printre practicieni. O simplă căutare în Google Search Trends sugerează că interesul pentru cuvântul „Fintech” a început să crească exponențial începând cu 2014, iar deja în 2019, cuvântul „fintech” a fost căutat de peste 300 000 de ori în fiecare dintre cele douăsprezece luni. În ciuda faptului că popularitatea sa a început să crească în a doua jumătate a deceniului trecut, originile sintagmei „Fintech” pot fi urmărite încă din anii 1970. Deși mai multe studii (Arner et al., 2015; Hochstein, 2015) postulează că originile termenului Fintech pot fi urmărite până în anii '90, când a fost avansat pentru prima dată de Citigroup, prima mențiune documentată a cuvântului „Fintech” își are originile de fapt în anii '70 îndepărtați, când Bettinger (1972) a inventat termenul ca: „...un acronim care reprezintă tehnologia financiară, combinând expertiza bancară cu tehnicile moderne ale științei managementului și cu computerul”.

După primele relatări ale cuvântului Fintech documentate în anii '70 și '90, au apărut o multitudine de alte explicații pentru acest termen. Lee și Teo (2015, p.2) definesc Fintech ca „...servicii sau produse financiare inovatoare furnizate prin intermediul tehnologiei”, în timp ce Puschmann (2017, p.74) o definește ca fiind „...inovații disruptive în contextul industriei serviciilor financiare induse de evoluțiile IT care au ca rezultat noi modele de afaceri intra- sau inter-organizaționale, produse și servicii, organizații, procese și sisteme.

Potrivit lui Schueffel (2016), într-un studiu realizat pe 223 de lucrări academice revizuite de colegi care se concentrează pe Fintech, doar 6 % dintre articole oferă o definiție a conceptului și toate acestea par a fi echivoce, unele definiții fiind mai largi, în timp ce altele au un domeniu de aplicare mai restrâns sau diferit. În încheierea lucrării sale, în cadrul aceluiași studiu, aplicând semantica și

găsind puncte comune între diferite articole, Schueffel (2016), fără a pierde din generalitate, oferă o definiție care este succintă și totuși suficient de largă în ceea ce privește gama sa de aplicații: „Fintech este o nouă industrie financiară care aplică tehnologia pentru a îmbunătăți activitățile financiare”. Am studiat termenul de **Fintech** din perspectiva a ceea ce reprezintă și oferă acest termen, observând că este o noțiune disruptivă și relativ nouă.

Metodologia de cercetare. Articolul s-a axat pe **ipoteza** dezvoltării modelului de business Fintech pe piața europeană, precum și pe posibilitatea extinderii acestuia în Republica Moldova, atât în prezent, cât și în perspectivă. Pornind de la aceasta am încercat să abordez tematica dată într-o manieră sistemică. Am utilizat următoarele metode: analiza datelor și informațiilor dintr-o serie de reviste și materiale de specialitate; inducția, presupunând care ar putea fi evoluția modelelor de business inovatoare sub impactul FinTech-ului; apoi, deducția, formulând concluzii în baza studiului realizat. De asemenea am utilizat modelul Canvas în vederea evaluării potențialului de dezvoltare al acestui model de business pe viitor.

Rezultatele cercetării. În urma analizei statisticilor europene, se poate de constatat, că rata de adoptare a acestor modele de afaceri a crescut de la 16% în anul 2015 la 60% în anul 2019, perioada de până la declanșarea pandemiei Covid. Cea mai mare creștere la acel moment a fost înregistrată în Regatul Unit. Acest model de afaceri fiind pe larg utilizat și la nivel global, deoarece interacțiunea cu clienții poate avea loc prin e-mail, mesaje text sau chatbots, dar pe termen lung poate face parte dintr-un dialog personalizat, unul la unul, chiar dacă se bazează pe o platformă digitală. Dorim să menționăm că dezvoltarea modelelor de business Fintech a contribuit, în viziunea noastră, și asupra performanței Uniunii Europene. Conform, ediției 2024 a Tabloului european de bord al inovării 2024 (EIS), inovația în cadrul UE a înregistrat o creștere de 10 % din 2017 și un avans de 0,5 %, față de anul trecut. Majoritatea statelor membre ale UE și-au îmbunătățit performanța în materie de inovare, deși creșterea variază considerabil între țări. Europa include țări cu cele mai puternice economii din lume, precum Germania, Franța, Olanda și Regatul Unit, pentru a numi doar câteva. Datorită economiei puternice a țărilor din Uniunea Europeană, există mai multe oportunități pentru antreprenori de a-și dezvolta și extinde întreprinderile nou înființate. Mediul financiar pentru startup-urile fintech din UE în 2024 prezintă semne promițătoare de creștere și stabilitate. Economia UE a cunoscut o redresare notabilă, cu o rată de creștere a PIB de 1,0 % prevăzută pentru 2024. Această revenire este susținută de abordarea treptată a Băncii Centrale Europene în ceea ce privește reducerile ratelor de politică monetară, favorizând un climat de investiții mai favorabil. Industria fintech beneficiază de scăderea ratelor inflației și inflația IAPC urmând să scadă de la 2,7% în 2024, la 6,4% în 2023. Acest context economic oferă o bază solidă pentru prosperarea sectorului fintech.

În sectorul fintech, investițiile în tehnologie și servicii financiare continuă să ia amploare. Startup-urile fintech profită de progresele înregistrate în domeniul open banking, mobile banking și active digitale, pentru a oferi soluții inovatoare, atrăgând

un interes semnificativ din partea investitorilor. În plus, accentul pus de UE pe cadrele de reglementare care încurajează inovarea fintech joacă un rol esențial. Inițiative precum Strategia finanțelor digitale și dezvoltarea în curs a unui cadru juridic cuprinzător pentru criptomonede și tehnologia blockchain sunt importante. Scopul acestor măsuri este de a oferi claritate și securitate companiilor fintech și clienților acestora, promovând încrederea și accelerând adoptarea în sectorul serviciilor financiare. Acest sprijin de reglementare, combinat cu un ecosistem antreprenorial vibrant, asigură faptul că UE rămâne un teren fertil pentru apariția și creșterea unicornilor fintech și a băncilor challenger. (Spring 2024 Economic Forecast by the European Commission).

Tabelu1. Cele mai mari start-upuri Fintech în Europa după capitalizarea bursieră an 2024

Denumirea companiei	Tara de origine	Nivelul de capitalizare \$ miliarde
• Adyen	• Olanda	• \$43,8
• Blockchain	• Luxemburg	• \$14
• N26	• Germania	• \$9
• UiPath	• Romania	• \$7,8
• Klarna	• Suedia	• \$6.7
• Mollie	• Olanda	• \$6,5
• Mambu	• Germania	• \$5,5

Sursa: Elaborat de autor în baza informației pe
<https://themobilereality.com/blog/fintech/fastest-growing-fintech-companies-eu-2024>

Cu toate că Marea Britanie numai face parte din Uniunea Europeană, dar nu putem să nu menționăm că este țara în care acest model de afaceri a înregistrat progrese destul de bune. Firmele fintech din această țară deja sunt considerate firme gigante cunoscute la nivel european, precum și la nivel global. Anume ne referim la cele mai cunoscute firme

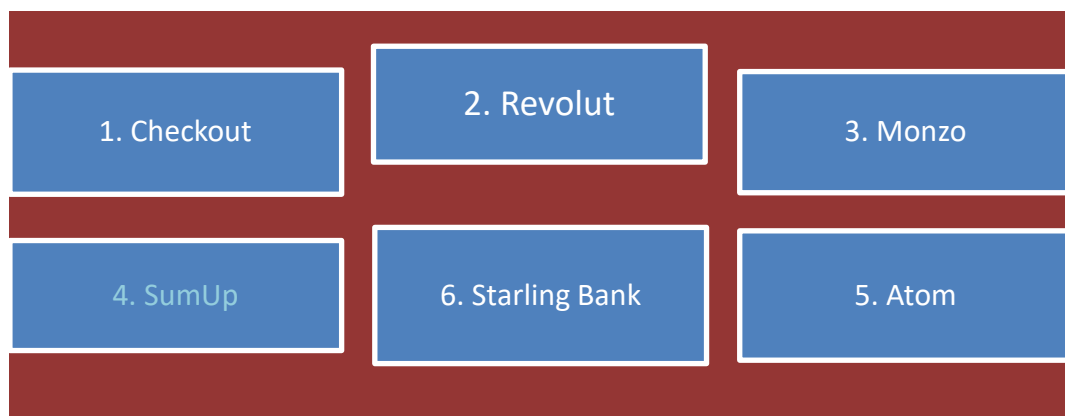

Figura 1. Cele mai cunoscute fintech în Marea Britanie

Sursa: Elaborat de autor în baza informației de pe <https://www.beauhurst.com/blog/fintech-startup-companies/>

În acest domeniu sunt câteva companii în Republica Moldova. Totuși cea mai cunoscută și funcțională pe piața Republicii Moldova și România este compania Fagura, ce reprezintă o piață de creditare și acordare a serviciilor financiare, bazate pe o comunitate de oameni care se finanțează și se ajută reciproc. Modelul de afaceri Fagura, presupune oferirea unei valori adăugate reale pentru clienți, echilibrând dorința investitorilor de a obține câștiguri mai mari cu disponibilitatea debitorilor de a plăti mai puțin ratele dobânzilor. Această valoare pentru clienți și alte detalii relevante despre modelul de afaceri sunt analizate mai jos, sub forma unui Canvas Business model: Partenerii cheie; Activitățile cheie; Resursele cheie; Valoarea propusă; Relația cu clienții; Canalele de distribuție; Segmentele de consumator; Structura costurilor și Sursele de venit.

Tabelul 2. Modelul de business Canvas pentru FAGURA Marketplace

<u>Partenerii cheie</u> -birouri de credit și agenții de colectare a datoriilor -Părți terțe -investitori gata să finanțeze credite -Compania IT care va asista și dezvolta platforma	<u>Activități cheie:</u> -integrare rapidă -scooring -marketing creativ -dezvoltarea platformei -asistență pentru recuperarea împrumuturilor -servicii de înaltă calitate pentru clienți	<u>Valoarea propusă</u> - profit mai mare pentru banii investiți, decât la instituțiile financiare clasice -oportunitatea de a veni parte a unei comunități	<u>Relația cu clienții</u> -un serviciu clientelă cu efect wow -marketing creativ	<u>Segmentul de consumatori</u> -clienți care caută împrumuturi -investori care au bani disponibili, pentru a investi și majora venitul
	<u>Resursele cheie:</u> - bani disponibili de la investitori		<u>Canalele de distribuție</u> -site-ul	

	-aplicație și site web ușor de utilizat -Big Data (istoric birou de credit, analiză bancară, rating personal pe platformă)		web -aplicația -efectul social (recomandări)	
<u>Structura costurilor</u> -Servicii de dezvoltare a platformei -Salarii, impozite, chirie -Integrare, scooring		<u>Surse de venit</u> -3% comision pentru împrumutatori, plătesc pentru dobânzi mai mici -2% din partea investitorului, din venit		

Sursa: Elaborată de autor, informațiilor de pe Fagura.com

Modelul dat, demonstrează argumentat posibilitatea de dezvoltare a unor astfel de proiecte pe teritoriul Republicii Moldova. Totuși, se poate observa că piața țintă nu este Republica Moldova, ci România, nu doar din cauza lipsei unei reglementări prietenoase pentru aceste tipuri de modele de business, dar și datorită potențialului mai mare de dezvoltare.

Concluzii. Industria FinTech a crescut și s-a maturizat în ultimul timp, atât pe piața globală, cât și pe cea europeană. Rata de adoptare crește mai repede decât s-a anticipat. Unul dintre motivele de creștere puternică este faptul că firmele de servicii financiare tradiționale s-au angajat în competiție la scară largă. Utilizarea serviciilor FinTech a devenit tot mai des întâlnită și în cazul companiilor mici și mijlocii

FinTech-ul este folosit pentru a ajuta companiile, proprietarii acestora și consumatorii să-și organizeze mult mai ușor operațiunile financiare prin utilizarea unui software și a unui algoritm. Pe baza necesităților create de mediul concurențial acerb de soluțiile soft oferite de companiile fintech, acestea s-au specializat pe baza unor business modele bine definite precum:

- Model de afaceri de plată;
- Model de afaceri de management al averii (robo-advisers);
- Model de afaceri crowdfunding;
- Model de afaceri de creditare;
- Modelul de afaceri al pieței de capital;
- Modelul de afaceri al serviciilor de asigurare.

Pentru a asigura oportunitățile de dezvoltare ale unui proiect Fintech, trebuie luate în considerare următoarele aspecte: obiectivele de afaceri; așteptările clienților; poziția pe piață; structura organizațională și cultura; amplasarea geografică a pieței în care operează. Aceste activități implică și un șir de riscuri. Totuși experiența multor țări europene în dezvoltarea acestui tip de business denotă eficiența și perspectiva lui de extindere continuă.

Notă: Articol publicat în cadrul cercetărilor din Subprogramul 030101 Fortificarea rezilienței, competitivității și durabilității economiei Republicii Moldova în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană”

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Arner, D. W., Barberis, J., & Buckley, R. P. (2016). 150 years of Fintech : An evolutionary analysis. JASSA: The Journal of the Securities Institute of Australia, 3, 22-29.
- Arner, D. W., Buckley, R. P., & Zetsche, D. A. (2018). Fintech for Financial Inclusion: A Framework for Digital Financial Transformation. SSRN Electronic Journal. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3245287>
- Barberis, J. (2018) The Fintech Book: The Financial Technology Handbook for Investors, Entrepreneurs, and Visionaries. London: Wiley.
- Bettinger, A. (1972). FINTECH: A Series of 40 Time Shared Models Used at Manufacturers Hanover Trust Company. Interfaces, 2(4), 62-63.
- Boot, A. W. (2016). Understanding the Future of Banking Scale and Scope. Economies, and Fintech. World Scientific Studies in International Economics The Future of Large, Internationally Active Banks, 55(1), 431-449.
- Bunea, S., Kogan, B., & Stolin, D. (2016). Banks Versus FinTech: At Last, it's Official. Journal of Financial Transformation, 44(1), 122-131.
- Chierici, R., & Colabianchi, A. (2020). The role of financial innovation in the digital landscape: A systematic review. Journal of Financial Innovation, 2(1), 1-21.
- Dhar, V., & Stein, R. M. (2016). FinTech Platforms and Strategy. Communications of the ACM, 60(10), 32-35. <https://doi.org/10.1145/3132726>
- Figura. (n.d.). www. Figura.com
- Gomber, P., Kauffman, R. J., Parker, C., & Weber, B. W. (2018). On the Fintech Revolution: Interpreting the Forces of Innovation, Disruption, and Transformation in Financial Services. Journal of Management Information Systems, 35(1), 220-265.
- Haddad, C., & Hornuf, L. (2019). The Emergence of the Global Fintech Market: Economic and Technological Determinants. Small Business Economics, Springer, 53(1), June, 81-105. <https://doi.org/10.1007/s11187-018-9991-x>
- Hornuf, L., Klus, M. F., Lohwasser, T. S., & Schwienbacher, A. (2020). How do banks interact with fintech startups? CESifo Working Paper Series, no. 7170. 1st International FinTech, InsurTech & Blockchain Forum. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3252318
- Kerényi, Á, & Molnár, J. (2017). The Impact of the Fintech Phenomenon - Radical Change Occurs in the Financial Sector? Hitelintézeti Szemle, 16(3), 32-50.
- Lee, I., & Shin, Y. J. (2018). Fintech: Ecosystem, business models, investment decisions, and challenges. Business Horizons, 61(1), 35-46.
- Li, Y., Spigt, R., & Swinkels, L. (2017). The impact of FinTech start-ups on incumbent retail banks' share prices. Financial Innovation, 3(26), 1-16.

- Martínez-Lorente, A. R., Dewhurst, F., & Dale, B. G. (1999). TQM and business innovation. *European Journal of Innovation Management*, 2(1), 12-19.
<https://doi.org/10.1108/14601069910248847>
- McKinsey & Co. (2016). FinTechnicolor: The New Picture in Finance.
<https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/industries/financial%20services/our%20insights/bracing%20for%20seven%20critical%20changes%20as%20fintech%20matures/fintechnicolor-the-new-picture-in-finance.pdf>
- Miller, R. (2015). Rogers' Innovation Diffusion Theory (1962, 1995). In: Mohammed Nasser Al-Suqri, Ali Saif Al-Aufi, *Information Seeking Behavior and Technology Adoption: Theories and Trends* (p. 14).
<https://doi.org/10.4018/978-1-4666-8156-9>
- Pisaniuc, M. (2021). Financial Innovations, The Evaluation of Their Application in Southeastern Europe: The Case of The Republic of Moldova. *International Journal of Applied Research in Management and Economics*, 3(2), 28-35.
- Pisaniuc, M. (2023). Technological innovations and their impact on higher economic skills and studies: realities and perspectives. *International Journal of Scientific Research and Management (IJSRM)*, 11(11), 5335-5343.
<https://doi.org/10.18535/ijssrm/v11i11.em06>
- Pizzi, S. (2021). Fintech and SMEs sustainable business models: Reflections and considerations for a circular economy. *Journal of Cleaner Production*, 281, 125217. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.125217>
- Pushman, T. (2017). Fintech. *Business & Information Systems Engineering*, 59(1) <https://doi.org/10.1007/s12599-017-0464-6>
- Sawhney, M., Wolcott, R. S., Arroniz, I. (2006). The Twelve Different Ways for Companies to Innovate. *IEEE Engineering Management Review*, 35(1), 45.
<https://doi.org/10.1109/EMR.2007.329139>
- Schueffel, P. (2016). Taming the Beast: A Scientific Definition of Fintech. *Journal of Innovation Management*, 4(4), 32-54.
- The Fintech Top 50 UK. (2024). <https://www.beauhurst.com/blog/fintech-startup-companies/>
- Top 10 Fast-Growing Fintech Companies in the EU in 2024. (2024) <https://themobilereality.com/blog/fintech/fastest-growing-fintech-companies-eu-2024>